

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Спеціальна кафедра № 1

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – К «Безпека та оборона»

Спеціальність – К9 «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2025

Харків - 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності Служби безпеки України» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» Інституту Служби безпеки України. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 13 с.

Розробник:

Чередниченко Олександр Юрійович, кандидат економічних наук, доцент

Затверджено на засіданні спеціальної кафедри № 1
(протокол № 6 від 26 червня 2025 р.)

3
ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Очікувані результати навчання	5
3. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності СБУ» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Контррозвідувальна діяльність» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» Інституту Служби безпеки України.

Найменування показників	Рівень знань, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС: 5,0 Кількість модулів: 4 Загальна кількість годин: 150 Тижневих годин: 8-12 - аудиторних – 4-6 - самостійної роботи студента – 4-6	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – К «Безпека та оборона» Спеціальність – К9 «Правоохоронна діяльність»	Обов'язкова
		Рік підготовки: 2025 - 2026
		Семестр: 1
		Лекції: 38
		Практичні заняття: 42
		Самостійна робота: 70
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань – іспит

Мета навчальної дисципліни - формування здатності комплексно застосовувати знання і розуміння особливостей організації та правового забезпечення діяльності СБ України в сучасних умовах; вироблення основних вмінь і навичок, а також формування професійних компетентностей щодо реалізації юрисдикційних повноважень органів СБ України.

Завдання навчальної дисципліни є поглиблення отриманих раніше знань, формування і закріплення умінь і навичок, щодо поняття та принципів діяльності органів СБ України; правового статусу органів СБ України як суб'єктів реалізації юрисдикційних повноважень; правових основ державної політики України у сфері національної безпеки і оборони; системи суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні, повноважень, завдань, структури та принципів

діяльності СБ України, системи демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони України, організації діяльності сектора безпеки і оборони України в особливий період, світових стандартів та досвіду щодо організації управління сектором безпеки і оборони України.

Пререквізити: -

Кореквізити: Застосування кримінального законодавства у правоохоронній діяльності СБУ, Кримінальна процесуальна діяльність підрозділів СБУ, Адміністративні засади правоохоронної діяльності СБУ, Тактико-спеціальна підготовка, Вогнева та спеціальна фізична підготовка.

Постреквізити: Конституційний лад України в контексті забезпечення національної безпеки, Взаємодія судових і правоохоронних органів, Державна влада та місцеве самоврядування: теорія і практика взаємодії з питань правоохоронної діяльності, Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина перша), Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина друга), Управління оперативно-службовою діяльністю.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1.1. Демонструвати розуміння організаційно-правових засад застосування законодавства про інформацію в оперативно-службовій діяльності СБУ.

РН НД 1.2. Розкривати зміст та пояснювати основні положення нормативно-правових актів у сфері забезпечення режиму секретності, охорони інформації з обмеженим доступом, організації службового та секретного діловодства в СБУ.

РН НД 1.3. Відповідно до встановленого порядку готувати службові документи, в тому числі такі, що містять інформацію з обмеженим доступом.

РН НД 1.4. Демонструвати здатність здійснювати відповідно до вимог відповідних нормативно-правових актів основні операції з прийому,

транспортування, передачі, реєстрації, обліку, зберігання документів та інших матеріальних носіїв з обмеженим доступом, для вирішення завдань, пов'язаних із забезпеченням оперативно-службової діяльності СБУ.

РН НД 2.1. Характеризувати принципи та основні напрями держаної політики у сфері національної безпеки та оборони.

РН НД 2.2. Характеризувати систему нормативно-правових актів, які є основою державної політики у сфері національної безпеки і оборони.

РН НД 2.3. Розкривати сутність національних інтересів України у сфері національної безпеки та оборони.

РН НД 2.4. Пояснювати значення і характеризувати головні ризики та актуальні загрози у сфері національної безпеки та оборони.

РН НД 2.5. Відтворювати законодавче визначення СБ України, пояснювати роль спецслужби в системі забезпечення національної безпеки.

РН НД 2.6. Розкривати сутність та основні складові елементи контррозвідувального режиму, як важливого елементу забезпечення безпеки держави.

РН НД 2.7. Розкривати поняття оперативно-розшукової діяльності, характеризувати її завдання, суб'єктів, гарантій законності.

РН НД 2.8. Розкривати поняття контррозвідувальної діяльності, її завдань, суб'єктів, гарантії законності.

РН НД 2.9. Характеризувати мету, принципи і види планування у сфері національної безпеки та оборони. Розкривати особливості підходів до фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони.

РН НД 2.10. Характеризувати значення і основні положення Стратегії національної безпеки України, Стратегії інформаційної безпеки; Стратегії кібербезпеки України; Стратегії забезпечення державної безпеки; Національної розвідувальної програми.

РН НД 2.11. Пояснювати роль державних програм у розвитку сфери національної безпеки та оборони України.

РН НД 3.1. Характеризувати завдання та засади діяльності СБ України.

РН НД 3.2. Характеризувати систему та загальний зміст нормативно-правових актів, які регламентують діяльність СБ України, застосовувати їх положення для вирішення типових службових ситуацій.

РН НД 3.3. Характеризувати структуру Центрального управління СБ України.

РН НД 3.4. Характеризувати систему регіональних органів, закладів та установ СБ України.

РН НД 3.5. Розкривати систему та функції оперативних підрозділів СБ України. Характеризувати систему та функції органів управління СБУ.

РН НД 3.6. Розкривати систему та функції неоперативних підрозділів СБ України.

РН НД 3.7. Давати характеристику системи нормативно-правових актів, які регулюють організацію проходження служби в СБ України, розкривати положення щодо початку і закінчення служби, часу і місця виконання службових обов'язків, переміщення по службі. Вирішувати типові службові ситуації, керуючись положеннями законодавства.

РН НД 3.8. Розкривати принципи кадрового забезпечення СБ України, організацію та принципи підбору кандидатів на службу, особливості правового статусу співробітників СБУ.

РН НД 3.9. Характеризувати і застосовувати основні положення законодавства щодо соціального і правового захисту співробітників СБУ при вирішенні типових ситуацій, пов'язаних з проходженням служби.

РН НД 3.10. Характеризувати організаційно-правові засади взаємодії СБУ з іншими суб'єктами сил безпеки і оборони, органами державного управління та місцевого самоврядування, органами безпеки іноземних держав. Пояснювати способи і порядок здійснення взаємодії для вирішення типових завдань.

РН НД 3.11. Навести перелік та дати загальну характеристику обов'язків і повноважень співробітників СБ України. Демонструвати здатність

застосовувати знання обов'язків і повноважень співробітників СБ України для вирішення типових службових завдань.

РН НД 3.12. Описати організацію підзвітності та підпорядкованості СБ України.

РН НД 3.13. Характеризувати організацію внутрішньовідомчого контролю за діяльністю підрозділів СБУ.

РН НД 3.14. Характеризувати організацію зовнішнього контролю та нагляду додержання законів в СБ України.

РН НД 3.15. Розкривати сутність та призначення цивільного демократичного контролю за сектором безпеки.

РН НД 3.16. Пояснювати засади, предмет та систему цивільного демократичного контролю за сектором безпеки та оборони України.

РН НД 4.1. Характеризувати особливості організації діяльності СБУ в умовах воєнного стану та особливого періоду. Застосовувати норми законодавства, які визначають такі особливості, для вирішення типових службових ситуацій.

РН НД 4.2. Характеризувати особливості організації діяльності СБУ в умовах проведення АТО, надзвичайних ситуацій. Застосовувати норми законодавства, які визначають такі особливості, для вирішення типових службових ситуацій.

РН НД 4.3. Характеризувати особливості правового статусу та соціально-правового захисту співробітників СБ України, які беруть участь в бойових діях та антитерористичній операції.

РН НД 4.4. Пояснювати сутність стандартів управління і організації сектору безпеки і оборони, прийнятих міжнародною спільнотою.

РН НД 4.5. Висвітлити поточний стан та актуальні підходи щодо функціонування та реформування СБУ.

РН НД 4.6. Розкривати зміст основних принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в системі СБУ.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності й освітньо-професійною програмою «Контррозвідувальна діяльність», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК1.2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК1.3. Здатність працювати в команді.

ЗК1.4. Здатність бути лідером, брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах.

Спеціальних компетентностей:

СК1.Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК5.Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

СК8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань.

СК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК13. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях.

СК1.1. Знання і розуміння правових і організаційних засад функціонування сектору безпеки і оборони України, структуру, завдання та повноваження Служби безпеки України, особливостей їх реалізації в умовах воєнного стану та гібридної агресії проти України.

Програмних результатів навчання:

ПРН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців: зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

ПРН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

ПРН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

ПРН10. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної

інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

ПРН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

ПРН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності

ПРН13. Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

ПРН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).

ПРН 1.1. Демонструвати знання та розуміння правового статусу співробітників СБУ, структури, завдань, повноважень та правових основ діяльності СБ України, порядку взаємодії з іншими державними органами, установами, підприємствами, організаціями та фізичними особами, особливостей реалізації функцій і повноважень СБУ в умовах воєнного стану та гібридної агресії проти України.

3. Обсяг і структура навчальної дисципліни

№	Дата	Обсяг у годинах	
		З	У тому числі

п/п	проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
		МОДУЛЬ 1. ДІЛОВОДСТВО У СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ				
1		Тема 1. Інформація та доступ до неї в Україні	4	2		2
2		Тема 2. Загальні засади діловодства в системі СБ України	6	2	2	2
3		Тема 3. Облік, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію в СБ України	6	2	2	2
4		Тема 4. Забезпечення режиму секретності та охорони інформації з обмеженим доступом в СБ України	4	2		2
5		Тема 5. Ведення секретного діловодства в СБ України	10	2	6	2
		Разом	30	10	10	10
		МОДУЛЬ 2. ПРАВОВА ОСНОВА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ. СУБ'ЄКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.				
6		Тема 6. Державна політика України у сфері національної безпеки і оборони. Національні інтереси, головні ризики та суб'єкти у сфері безпеки і оборони на сучасному етапі.	12	2	4	6
7		Тема 7. Спецслужба, як важлива складова сил безпеки і оборони.	10	2	2	6
8		Тема 8. Планування у сферах національної безпеки і оборони. Державні програми у сфері національної безпеки і оборони.	10	2	2	6
		Разом	32	6	8	18
		МОДУЛЬ 3. ПОВНОВАЖЕННЯ, ЗАВДАННЯ, СТРУКТУРА ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ СБ УКРАЇНИ. ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА СЕКТОРОМ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.				
9		Тема 9. Правові основи діяльності СБ України.	34	10	12	12
10		Тема 10. Обов'язки і повноваження співробітників Служби безпеки України.	20	4	4	12

11		Тема 11. Демократичний цивільний контроль.	6	2	2	2
		Разом	60	16	18	26
		МОДУЛЬ 4. ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД. СВІТОВІ СТАНДАРТИ ТА ДОСВІД ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ СЕКТОРОМ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.				
12		Тема 12. Діяльність СБУ в період воєнного стану, проведення АТО та особливого періоду.	10	2	2	6
13		Тема 13. Світові стандарти та досвід щодо організації управління сектором безпеки і оборони України.	10	2	2	6
14		Тема 14. Гендерна політика військової організації.	10	2	2	4
		Разом	30	6	6	16
		Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5,0	38	42	70